

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	7
WSTĘP	9
STAN BADAŃ — WYBRANE ZAGADNIENIA	
Przegląd zagadnień	12
Tytuły obrazu	13
Kryteria wyodrębniania odmian i wariantów	21
Geneza obrazu oraz jego pierwotne funkcje i treści	23
WIZERUNKI CHRYSYTA UMĘCZONEGO DO POCZĄTKU XIV W.	
Najwcześniejsze zachowane przykłady	26
Pierwotny typ ikonograficzny i jego przekształcenia	31
Odmiana popiersiowa	31
Odmiana półpostaciowa	32
Odmiana całopostaciowa	35
Motywy dodawane do postaci Chrystusa	38
Krzyż i treść inskrypcji w <i>titulusie</i>	38
<i>Arma passionis</i>	39
Przedstawienia Chrystusa Umęczonego wylaniającego się z sarkofagu	39
Przedstawienia Chrystusa Umęczonego wylaniającego się z wieńca obłoków	41
Przedstawienia Chrystusa Umęczonego okrywanego całunem	42
Przedstawienia Chrystusa Umęczonego w koronie cierniowej	43
Przedstawienia Chrystusa Umęczonego w płaszczu	44
Przedstawienia Chrystusa Umęczonego z Marią lub z Marią i ze św. Janem Ewangelistą	44
Motyw anioła	45
Przedstawienia z postacią adoranta	46
Miejsca występowania wizerunku w sztuce zachodniej	46
Treści wizerunku w sztuce zachodniej	48
Zestawienia typologiczne	48
Chrystus Umęczony jako Król Chwały	53
Chrystus Umęczony jako Oblubieniec	54
Chrystus Umęczony jako Sędzia	54
Chrystus Umęczony jako hostia	55
Od wizerunku Chrystusa Umęczonego martwego do przedstawienia Chrystusa Umęczonego żyjącego — odrębność tradycji ikonograficznej krajów zaalpejskich	56
Recepcja tematu w wybranych krajach Europy na północ od Alp	58
Saksonia	59
Gotlandia	60
Śląsk	61

ROZWÓJ TYPÓW PRZEDSTAWIEŃ CHRYSYTA UMĘCZONEGO.
EUROPA ŚRODKOWOSCHODNIA XIV–XVI W.

Uwagi wstępne	64
Recepcja ikony z kościoła Santa Croce in Gerusalemme w Rzymie	66
Nowe ujęcia figury Chrystusa	71
Przedstawienia Chrystusa Umęczonego siedzącego	71
Przedstawienia Chrystusa Umęczonego klęczącego	72
Ewolucja gestów Chrystusa — <i>ostentatio vulnerum</i>	72
<i>Arma passionis</i>	75
Kielich i hostia	76
Ewolucja motywu sarkofagu	79
Postacie otaczające Chrystusa Umęczonego	82
Maria — współkupicielka i orędowniczka	82
Chrystus Umęczony i Maria Bolesna jako orędownicy — wykształcenie się tematu <i>Scala salutis</i>	86
Postacie aniołów	89
Prorocy i inne postacie starotestamentowe	90
Ojcowie Kościoła	91
Przedstawienia Chrystusa Umęczonego w ramach innych tematów	93
Tłocznia mistyczna	93
Przedstawienia Chrystusa Umęczonego w kontekście trynitarnym	94
Msza św. Grzegorza	95
Wizje mistyczne	96
Obrazy w obrazach	97

FUNKCJE WYOBRAŻEŃ CHRYSYTA UMĘCZONEGO.
POLSKA I EUROPA ŚRODKOWA XIV–XVI W.

Uwagi wstępne	100
Księgi liturgiczne	101
Dekoracja kanonu mszalnego	101
Inne miejsca dekoracji ksiąg liturgicznych	108
Brewiarz i modlitewnik	109
Kielich mszalny	112
Inne sprzęty liturgiczne	114
Pacyfikał	115
Przedmioty związane z kultem eucharystii	115
Bursa eucharystyczna	116
Cyborium i monstrancja	116
Relikwiarze	118
Nastawy ołtarzowe	122
Kwatera główna	122
Skrzydła	124
Predella	129
Zwieńczenie	132
Obrazy tablicowe	132

Jednoczęściowe nastawy ołtarzowe	132
Epitafia i obrazy wotywnie	133
Zewnętrzna dekoracja kościoła	135
Tympanon	136
Zakrystia	138
Malarski i rzeźbiarski wystrój wnętrza kościoła	138
Dekoracja sakrarium	140
PRZEDSTAWIENIA CHRYSYUSA UMĘCZONEGO A INNE TEMATY	
Ukrzyżowanie	146
Wizerunki Oblicza Pańskiego	148
Tematy odnoszące się do Wcielenia (wizerunki Marii z Dzieciątkiem, Zwiastowanie, Boże Narodzenie)	151
<i>Mater Misericordiae</i>	153
CHRYSYUS UMĘCZONY. TOPOGRAFIA PRZEDSTAWIEŃ W POLSCE	
Śląsk	154
Małopolska	156
Wielkopolska	159
Pomorze Wschodnie	161
Pomorze Zachodnie	162
ZAKOŃCZENIE	163
KATALOG	166
ILUSTRACJE	277
BIBLIOGRAFIA	309
SPIS ILUSTRACJI	334
INDEKS TOPOGRAFICZNO–RZECZOWY	338